

Kotiseutulehti

Jäsentiedote syksy 2023

Eurajoen kotiseutuyhdistys
Luvia seor

Eurajoen kotiseutuyhdistyksen kuulumisia

Museoiden avajaiset pidettiin sunnuntaina 28.5 ja samaan aikaan oli Esterin Kylätuvalla Irjanteen Ylisenpään kyläyhdistyksen kylätapahtuma. Sateinen sää häytti hie- man, mutta väkeä oli silti liikkeellä ja Hellun keittäjä velli teki kauppansa. Ulla Antola esitteli uutta apteekkimuseota ja uunituoreita Kotiseutumme Eurajoki 33-kirjoja myytiin vilkkaasti. Ilkka Heikkilä piti juhlapuheen, Kaija Laivanen kertoi Irjanteen kirkonmäen historiasta ja ohjelmassa oli myös vanhan ajan koulunkäyntiä, jossa opettajana toimi Suvi Lamminen. Kalevi Huhtikarin muistolle vietettiin hil- jainen hetki.

Kesäretki suuntautui Köyliöön, jossa retkeläiset tutus- tuivat mm. Yttilän museokouluun, Tuiskulan Kotikoloon ja Köyliön kirkkoon. Lounas nautittiin Ravintola Myl- lynkivessä.

Museot olivat avoinna heinäkuussa, sunnuntaisin talkoo- voimin ja maanantaista perjantaihin klo 12-18, samaan aikaan Esterin kesäkahvilan kanssa. Kesäyöntekijäksi palkattu Mitja Nurminen toimi museo-oppaana ja maalasi myös museoita ympäröivää aitaa ja oli apuna mm. Maa- talousmuseo-kylltien uudelleen maalauksessa. Nuorten työpajalaiset maalasivat maatalousmuseon takaosan.

Kotiseutuyhdistys oli mukana myös Eurajoki-pyöräily-

tapahtumassa 7.5. ”Pystökaffet Irjanteen kirkonmäellä” eli puheenjohtaja oli myymässä pyöräilijöille kahvia, me- hua ja Kaijan leipomia pullia ilmoitustaulu Ilmarin luona. Paikalla poikkiesi 45 pyöräilijää. 20.7. tarjottiin kahvit niin ikään kirkkoväelle, Irjanteen kirkon jumalanpalveluksen jälkeen.

Lauantaina 5.8. oli vuorossa Kansallispukujen tuu- letus-tapahtuma yhteistyössä Eurajoen Karjalaseuran, Eläkeliiton Eurajoen yhdistyksen sekä Eurajoen seura- kunnan kanssa. Tapahtuma järjestettiin nyt kolmatta ker- taan ja se pidettiin Esterin kylätuvalla. Museot olivat myös avoinna. Ohjelmassa oli kansallispukuihin tutustumista ja kahvittelua, ja paikalle oli tullut muiden vierailijoiden lisäksi 33 henkeä upeisiin kansallispukuihin pukeutunei- na. Kansallispukuisten määrä on joka vuosi lisääntynyt ja muutamia oli tullut kauempaakin, nuorin kansallispukuun sonnustautunut oli tullut Etelä-Amerikasta asti, hän oli kesävieraana Eurajoella ja iäkkäin pukeutuja oli yli 90- vuotias. Pirjo Jaakkola esitelmöi kansallispuvuista yleises- ti ja esitteli kaikki kansallispuvut vuoron perään. Sää oli kaunis ja lämmin, joten oli mahdollista olla Esterin tuvan pihamaalla.

Yhdistyksen johtokunnan yhteystiedot: Leena Falttu, puheenjohtaja, 044 991 0075, leena.falttu@eurajoki.fi; Lenitta Heikkilä, varapuheenjohtaja, p.044 556 4433, lenimaari@hotmail.com; Helena Heinonen, sihteeri, p. 044 086 8260, heinosenhelena52@gmail.com

Muut johtokunnan jäsenet: Ilkka Heikkilä, Raija Korpela (rahastonhoitaja), Kaija Laivanen, Osmo Mäki-Jaakkola, Veikko Salo ja Hannu Uusi-Uola.

Museoasiat: Hannu Uusi-Uola, p.050 586 3635 tai Veikko Salo, p. 050 354 0464, kirja- ja jäsenasiat Leena Falttu ja hevoskynntöasiat Jukka Hartell, p.041 461 6306.

Irjanteen museoiden ryhmävaraukset Eurajoen kunnan matkailutoimesta, p. 044 3124 216. Yhdistyksen kotisivut: www.eurajoenkotiseutuyhdistys.fi

Facebook: Eurajoen kotiseutuyhdistys ja Hevoskynnön SM-kisat

Instagram: Hevoskynnön_SM

Raumalainen.fi-lehdessä ilmoitetaan kesäretkeistä ja syys- sekä kevätkokouksista.

Syyskuun alussa olivat vielä vuorossa hevoskynnön SM- kisat Vuojoen kartanolla. Kartanonherran, Vesa Leskisen ja kartanonrouvan, Minna-Mari Kareksen kyyditsivät pai- kalle Manu Vanha-Rauvola ja Eeva Ketola. Kyntötulokset ja kuvia on nähtävillä yhdistyksen kotisivuilla ja Face- bookissa.

Viimeisimpänä tapahtumana järjestettiin Iltakävely Ir- janteella yhdessä kunnan matkailutoimen kanssa. 20.10 oli kansainvälinen maisemapäivä ja siihen liittyen kat- seltiin Irjanteen maisemia noin tunnin iltakävelyllä, jossa Eurajoki-opas Kaija Laivanen kertoi Irjanteen historiasta ja nykyisyydestä. Kierroksen jälkeen juotiin kunnan mat- kailutoimen tarjoamat kahvit koulumuseolla.

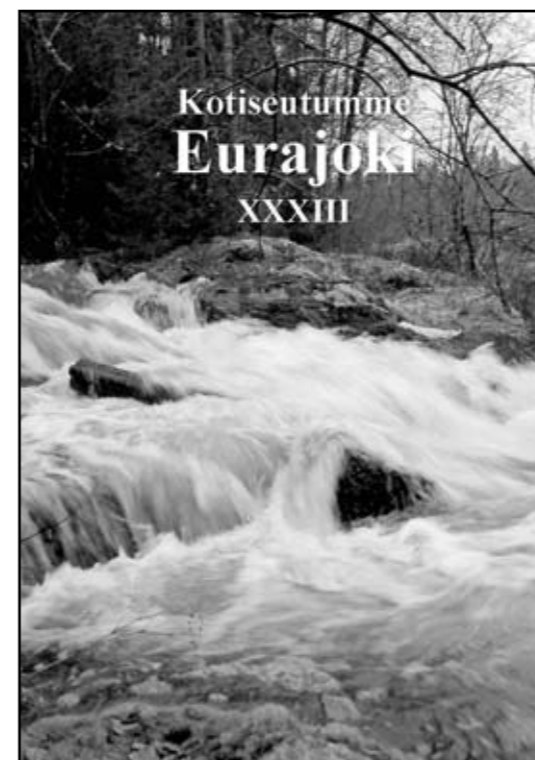
Kotiseutumme Eurajoki osa 33 ja Eurajoki- kuvateos ovat mainioita lahjaideoita

Keväällä ilmestyneen Kotiseutumme Eurajoki osan 33 voi hankkia numerosta 044 991 0075. Kirjan hinta on 20 euroa. Seuraavassa kirjan aiheita (kirjoittajat suluissa): Eurajoen Nuorisosoittokunta (Vesa-Pekka Leino, Miikka Laihonen, Anna-Maija Korsimaa, Raimo Ovaska, Karri Laihonen, Timo Koskinen ja Manfred Giese) Kelloseppä Suomisen perhe, Juppe Sarmiala), Väinö ja Saida Suojamaa (Helena

Hovila), Lavilan suku, Irjanteen kylä ja kartano, Triipun veljekset, Veljet Mäkilä, Eurajoen suojeluskunnan näyt- töhauta (Leena Falttu), Apteekkari Raija Hakola, Ruikan mylly (Heikki Lehtonen), Rötöksiä Eurajoella (Aulis Saa- rinen); Orjasaaren retkipolku (Leena ja Sauli Tenlen), Jokiniemen talo (Marja Hiltunen), Lapinjoki-soutu, Fou- cault-heiluri, Eurajoki soi- neljäs säkeistö (Jukka O. Mat- tila), Kalevi Huhtikari (Lassi Jaakkola ja Anne-Maija Sirk- kilä), Koponkoski (Maila Ruponen), VT8-parannushanke (Vesa Jalonen) Kirjan kansikuvassa Koponkoski (kuva: Ilkka Heikkilä) ja takakannessa Matti Luotolan revontulet Luvialla.

Vanhempia kirjoja on edelleen myös jäljellä. Ainoastaan numerot 29 ja 30 on loppuun myyty. Kirjojen hinta on 5 euroa kpl, tai 3 kirjaa 10 euroa (osat 1-28), osan 31 hinta on 10 euroa ja osan 32 20 euroa.

Lisäksi saatavilla on upeaa 2017 ilmestynyttä Eurajoki- kuvateosta 25 euron hintaan. Lisää tietoa kirjoista yh- distyksen kotisivulla.

Raija Hakola vieraili uudessa apteekkimuseos- sa

Raija Hakola, apteekkimuseon esineistön lahjoittaja, vieraili uudessa apteekkimuseossa 19.7. ja kiitteli yhdistystä isosta työstä, kun apteekkimuseo on nyt saatu Irjanteelle muiden museoiden yhteyteen.

Pillerilaudalla tehtiin apteekkeissa lääkemassasta pillereitä, jotka leikattiin leikkurilla osiin, ennen kuin ne muotoiltiin pyöreiksi.

Kyntökisoissa nähtiin mm. hevosenkengän taontaa, takomassa olivat Tommi Riikonen ja Siiri Anttonen. Yläkuvassa Raili Mäki-Jaakkola ja Maria Lehtonen, jotka ovat kilpailleet kisoissa jo useana vuonna. Vasemmalla kartanonherra Vesa Leskinen ja kartanonrouva Minna-Mari Kares. Klo 12 alkoivat kepparikisat, joissa oli taas paljon osanottajia. Lisää kyntökuvia kotisivulla ja Facebookissa.

Irjanteen maatalousmuseo sai kaksi pienoismallilahjoitusta Loimaan Sarka-Museolta

Loimaalla sijaitseva Sarka-museo lahjoitti Irjanteelle kaksi pienoismallia. Toisessa esitellään erilaisia peltoauratyyppejä ja toisessa vesimyllyjen kehitystä. Siinä ovat härkinmylly, yläratasvesimylly sekä pärehöylä pienoiskoossa. Pienoismalleissa on myös liikkuvia osia ja koneistot toimivat sähköllä. Pienoismalleille ei ole vielä päätetty lopullista sijoituspaikkaa museoilla, mutta niihin voi tutustua ensi kesänä, kun museot ovat taas avoinna.

Luvian kotiseutuyhdistyksen kuulumisia

Museon piha-alueen maisemointi

Museoympäristö kuntoon- leaderhankkeeseen sisältyvä pihan kunnostus jäi vuonna 2022 niin myöhään syksyyn, ettei istutuksia voitu enää tehdä. Nurmikko ehdittiin vielä kylvämään lumen alle talvehtimaan, sekä tekemään vanhojen pensaiden, syreenien ja ruusupuskién siirrot. Hankkeeseen sisältyi vielä perinneperennojen hankinta ja istutus, mutta se jäi sitten vuodelle 2023. Hankkeen toteutusaika oli vuoden 2022 loppuun. Varsinainen taimien hankinta ja istutustyö eivät siis enää sisällyneet hankkeeseen, vaan se tehtiin täysin omana työnä.

Kevään tullessa sitten jännityksellä odotettiin, nouseeko sieltä nurmikkoa ja alettiin suunnittelemaan perennahankintoja. Varsinaiselle perennapenkille oli jo syksyllä jätetty paikka. Taimien saantia ryhdyttiin sitten kartoittamaan lähinnä Leila Westerin ja Terttu Ahon puutarhoista, joista suurin osa saatiinkin ja loputkin sitten yhdestä luvialaisesta perennaharrastajan pihasta. Varsinaiseen perennamaahan tarvittiin vielä paljon multaa lisää.

Perennapenkkiin tulivat seuraavat perinteiset perennat: Ruskolilja, Tiikerinlilja, Kesäpikkusydän, Ritarinkanus, Harmaa malvikki, Palava rakkaus, Rohtosuopayrtti, Vanha saksankurjenmiekkä – vaaleankeltainen ja lila,

Keltapäivänlilja, Jalopähkämä, Akileija ja Vuorikaunokki. Erilleen istutettiin paljon tilaa vievä Kultapallo. Taimet laputettiin vielä, jotta yleisön oli helpompi tunnistaa kasvit. Ns. hyötykasvimaalle istutettiin Raparperi, Piparjuuri ja Liperi eli lipstickka.

Alkuperäiseen suunnitelmaan ei kuulunut muuta kuin nämä perinteiset perennat, mutta kun piha vielä näytti niin autiolta, niin päädyttiin istuttamaan 12 metriä kuusiaitaa saunan ja asuinrakennuksen väliin, näin myös estettiin pihaan pääsy sitä kautta.

Kevät olikin sitten kovin kuiva ja sateeton, joten istutustyötä seurasi kova kastelu-urakka. Tontilla on kaivo, josta narun päässä olevalla ämpärillä nostettiin kesäkuussa satoja litroja vettä, jotta saatiin istutukset juurtumaan.

Toivottavasti kaikki kasvit säilyvät talven yli ja nousevat entistä komeampina ensi keväänä pinnalle. Piha on nyt

viihtyisä ja siellä voi viettää kaunista kesäpäivää muinakin aikoina, eikä ainoastaan museon aukioloaikoina. Läheisen päiväkodin lapset ovat pitäneet museon piha-aluetta retkikohteenaan, johon se nyt remontinkin jälkeen soveltuu erinomaisesti.

Projektista vastasivat Leila Wester sekä Terttu ja Yrjö Aho

Makasiinin kesänäyttelyssä esiteltiin luvialaista urheiluhistoriaa

Makasiinin näyttelyn teema poikkesi merkittävästi edellisistä vuosista kertoen luvialaisen urheilun historiasta. Tästä aiheesta ei koskaan ennen ole tehty näyttelyä.

Näyttelyn nimi ”Taistele Luvia - ei kumarreta kuvia!” on syntynyt Luvian eläkkeellä olevan kirkkoherran, rovasti Tapio Seppälän ajatuksissa. Yksi paikallisen identiteetin kulmakivistä onkin eittämättä ollut se, että kirkkoherra Tapio Seppälä on ollut muiden kuntalaisten ohella kokemassa ja elämässä niin luvialaisen urheilun huippu- kuin

tappiohetkiäkin. Luvialaisille urheilun ystäville on vuosien ajan ollut itsestään selvää, että sunnuntaisin jäähallin katsoimossa yksi ”oman kylän” joukkueen kannattajista on ollut liperit kaulassa.

Tapio Seppälä pohti näyttelyyn laatimassaan tekstissä luvialaista kannattajakulturia ja urheilua kotiseutuylpeyden ilmentäjänä.

Heidi Helkiö-Mäkelä laati kunkin urheiluseuran historiasta tekstit. Näyttelyplansit tehtiin seuraavista seuroista: SSP, Luvian Veto, Palo 88 ja Luvian Kiekko. Taittotyön teki Matti Luotola.

Heikki Hermosen lasinegatiivit

Vuosi sitten Eeva Hermosen jäämistöstä löytyi iso määrä lasinegatiiveja. Pienen pohdinnan jälkeen ne osoittautuivat Heikki Hermosen (1898-1797) ottamiksi. Heikki oli Hanna Heinilän veli ja he opettelivat yhdessä valokuvauksen saloja 1900-luvun ensimmäisinä vuosikymmeninä.

Heikki Hermonen oli diplomi-insinööri ja geodeetti, joka

toimi Tampereen teknillisenä apulaiskaupunginjohtajana. Hermonen suunnitteli Luvian vaakunan, josta tuli sittemmin Eurajoen vaakuna

Heikin ottamissa valokuvissa liikutaan ystäväpiirin mukana merellä Meripurak -aluksella, rannoilla, pappilassa ja kaikenlaisissa harrastuksissa. Hanna kuvasi laajemmin luvialaista elämää, kun taas Heikki keskittyi enemmän oman ystäväpiiriin ja opiskelun kuvaamiseen. Heikki myös harrasti kokeiluja kameran kanssa. Syntyi mielenkiintoisia trikkikuvia. Harvinaisia tuohon aikaan.

Kaikiaan Heikin ottamia kuvia on yli 700 kpl. Yhdessä Hannan kuva-arkiston kanssa nämä muodostavat todella arvokkaan kokonaisuuden ja mielenkiintoisen aikamatkan 100 vuoden taakse. Lähivuosina varmaankin haemme avustusta näiden uusien löytöjen digitoimiseen ja esille saattamiseen.

Kuva: Heikki Hermonen. Hevoskilpailut Laitakariassa 1910-luku.

Talven toimintaa Luvialla

Luvian kotiseutuyhdistys yhteistyössä Otsolan kansalaisopiston kanssa järjestää kotiseutuiltoja Luvian kirjastossa. Syksyn ensimmäisessä illassa Matti Luotola esitteli Heikki Hermosen lasinegatiiveista digitoituja kuvia 100 vuoden takaa. Toisessa illassa Leena Koivisto luennoi luvialaisista arkeologista kohteista.

Kalevi Näyrän murretilaisuus 15.2.2024

Karatast kilppa kotti!

Luvian murre- tilaisuus kirjastossa. Kalevi Näyrä esittää muutaman murrejutun. Tule kuuntelemaan ja kommentoimaan. Mikä on murteen merkitys, miten se vaikuttaa ja miltä kuulostaa?

Tilaisuuden juontaa Leena Koivisto.

Marja Lahtisen karjalaisilta 14.3.2024

“Karjalaiset Luvialla”- muisteluilta

Maailmansodan myllerrys pakotti karjalaiset luopumaan kotiseudustaan kahteen kertaan. Evakkojen tie johti myös Luvialle. Kuinka kaikki tapahtui? Miten elämä alkoi sujua ja minkälaisia vaikeuksia tai ennakkoluuloja tulijat kohtasivat? Entä millaisia tuntemuksia ja kokemuksia syntyi

paikallisen väen keskuudessa?

Tule muistelemaan tai kuuntelemaan tarinoita tuolta ajalta!

Ilmoittautumiset ennakkoon Otsolan kansalaisopistoon. Illat alkavat klo 18.

Myynnissä olevat kirjat

Omalla maallaan- kyläkuvaaja Hanna Heinilä

Sattumalta löytyneissä ja täpärästi hävitykseltä pelastuneissa hämmästyttävissä valokuvissa näkyy koko elämän kirjo lapsuudesta kuolemaan ja kylän ensimmäisistä traktoreista purjealuksiin. Heinilän kuvista välittyy mennyt kulttuurimaisema, perhesuhteiden merkityksellisyys, juhlat ja tavallinen arki puutarhoineen ja naisten töineen. Kirjan hinta on 30 eur.

Luvia -värityskirja 5 eur (myy Luvian kukka)

Rannikkopitäjä -livilaissi tarinoit ja kuvi (2010), 10 eur

Luvian merenkulun historia (Lasse Wahlroos), 20 eur

Luvialahden parttailt, 20 eur

Ollui ja mennyi Luvialt, 10 eur

Luvia Seoran yhteyshenkilöitä:

Leena Koivisto, puheenjohtaja 044 701 0930, leena.koivisto@pori.fi

Matti Luotola, sihteeri 040 5677673, matti.luotola@outlook.com

www.luviaseor.com

Julkaisijat: Eurajoen kotiseutuyhdistys ja Luvia Seor **Toimitus:** Leena Falttu ja Matti Luotola **Taitto:** Matti Luotola **Painatus:** TS-Grafi

Kannen kuva: Leena Falttu